

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на финансите

Доклад за напредъка в
изпълнението на мерките в
Националната програма за реформи за 2023 г.

май–октомври 2023 г.

декември 2023 г. | Министерство на финансите
дирекция „Европейски въпроси и политики“

Съдържание

Списък на използваните съкращения	3
Въведение	4
1 Напредък в изпълнението на мерките, адресиращи специфичните препоръки от 2022 г. и 2023 г.	5
1.1 Изпълнение на специфичните препоръки на Съвета от 2022 г.....	5
1.1.1 Специфична препоръка 1	5
1.1.2 Специфична препоръка 3	28
1.2 Изпълнение на специфичните препоръки на Съвета от 2023 г.....	33
1.2.1 Специфична препоръка 1	33
1.2.2 Специфична препоръка 3	43
2 Мерки, за изпълнението на които е необходимо ускоряване на усилията	45

Списък на използваните съкращения

АДФФП –	Административни договори за безвъзмездна финансова помощ;	НДФЕФ –	Националният доверителен екофонд;
АСП –	Агенция за социално подпомагане;	НПВУ –	Национален план за възстановяване и устойчивост
БФП –	безвъзмездна финансова помощ;	НПР –	Национална програма за реформи;
ВЕАУ –	Вътрешна електронна административна услуга;	НС –	Народно събрание; околната среда
ВиК –	Водоснабдяване и канализация;	ОП –	Оперативна програма;
ВСВ –	Временна солидарна вноска;	ОПДУ –	Оперативна програма „Добро управление“;
ГДПБЗН –	ГД Пожарна безопасност и защита на населението;	ОПОС –	Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г.
ДБФП –	Договор за безвъзмездна финансова помощ;	ОПРЧР –	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“;
ДВ –	Държавен вестник;	ПК –	Професионална квалификация;
ДДС –	данък добавена стойност; дейностите по опазване на	ПМПК –	Програма „Микропроекти за климата“ ;
ЕЕ –	енергийна ефективност;	ПМС –	Постановление на Министерския съвет;
ЕЕОУДГ –	подпрограма „Енергийна ефективност за общински училища и детски градини“	ПНИИДИТ –	Програма Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация
ЕК –	Европейска комисия;	ПО –	Приоритетна ос;
ЕС –	Европейски съюз;	ПООСКП –	Програма за „Опазване на околната среда и климатични промени“
ЗАДС –	Закона за акцизите и данъчните складове	ПОС –	Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.
ЗДБРБ –	Закона за държавния бюджет на Република България;	ПУДООС –	Предприятие за управление на
ЗДДС -	Закон за данък върху добавената стойност	ПУРБ –	Плановете за управление на речните басейни;
ЗИД –	Закон за изменение и допълнение;	РБ –	Република България;
ЗМИП –	Закон за мерките срещу изпирането на пари;	РМС –	Решение на Министерския съвет;
ЗСПД –	Закон за семейни помощи за деца;	РПИП –	Регионални прединвестиционни проучвания;
ИПК –	Инвестиционна програма за климата;	РСУО –	Регионални сдружения за управление на отпадъците
ИПМВ –	Инвестиционна програма “Минерални води“ ;	СЕС –	Съда на ЕС;
ИСИС –	Иновационна стратегия за интелигентна специализация;	СП –	Специфична препоръка;
МБВР –	Международна банка за възстановяване и развитие;	ССЕВ –	Система за сигурно електронно връчване;
МВР –	Министерство на вътрешните работи;	УС –	Управителен съвет;
МВУ –	Механизма за възстановяване и устойчивост	ФМ на ЕИП –	Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство;
МЕУ –	Министерство на електронното управление	АЕАs –	Annual emissions allocations.
МЗ –	Министерство на здравеопазването;		
МОН –	Министерство на образованието и науката;		
МОСВ –	Министерство на околната среда и водите;		
МСП –	Малки и средни предприятия;		

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад е изготвен в изпълнение на Решение на Министерския съвет (РМС) № 667 от 14.09.2021 г. (изм. с РМС № 605 от 8.09.2023 г.), с което се определя механизмът за координация и наблюдение на структурни реформи в рамките на Европейския семестър, в т.ч. ежегодното актуализиране и отчитане на Националната програма за реформи (НПР) на Република България в изпълнение на специфичните препоръки на Съвета на ЕС в рамките на Европейския семестър.

Докладът съдържа информация за напредъка в изпълнението на мерките, представени в НПР за 2023 г., за периода 1 май–31 октомври 2023 г. и рисковете, които стоят пред тяхното изпълнение, според заложените в програмата срокове. Отчетната информация обхваща мерки, адресиращи препоръките на Съвета на ЕС от юли 2022 г. и тези от юли 2023 г.

През 2022 г. за България препоръките са три и адресират изпълнението на ангажиментите от Националния план за възстановяване и устойчивост, устойчивост на фискалната политика, изпълнение на дейностите по програмните документи в областта на политиката на сближаване за периода 2021–2027 г., както и целенасочена подкрепа за най-уязвимите от покачването на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. За 2023 г. препоръките са три и насърчават постигането на разумна средносрочна фискална позиция, отчитат контекста на изпълнението на Националния план за възстановяване и устойчивост, както и осигуряване на подкрепа за предоставяне и придобиване на умения и компетенции, необходими за екологичния преход. С оглед на това и през тази година СП са с по-общ характер, по-целенасочени и по-малко предписателни.

В съответствие с т. 9 от Решение № 667 на Министерския съвет от 14 септември 2021 г. бе одобрена актуализация на мерките в отговор на Препоръката на Съвета от 2023 г. с РМС № 614 от 11 септември 2023 г. В Приложение № 1 към актуализираната НПР за 2023 г. са включени девет нови мерки и една актуализирана в областите: данъчна политика, подкрепа за уязвимите домакинства, цифров и екологичен преход.

Отчетната информация в доклада е предоставена от компетентните министерства и ведомства, като е обобщена от дирекция „Европейски въпроси и политики“ в Министерство на финансите. В доклада за всяка препоръка е отчетен напредъкът в изпълнението на мерките и са отразени евентуални рискове от забавяне или неизпълнение, доколкото те могат да бъдат предвидени и установени в настоящите условия на несигурност на икономическата и институционалната среда.

1 НАПРЕДЪК В ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА МЕРКИТЕ, АДРЕСИРАЩИ СПЕЦИФИЧНИТЕ ПРЕПОРЪКИ ОТ 2022 Г. И 2023 Г.

1.1 Изпълнение на специфичните препоръки на Съвета от 2022 г.

1.1.1 Специфична препоръка 1

През 2023 г. да гарантира, че растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи е в съответствие с като цяло неутрална позиция на политиката, като се вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за най-уязвимите от покачането на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. Да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. Да увеличи публичните инвестиции за зелена енергия и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като се вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза. За периода след 2023 г. да провежда фискална политика, насочена към постигане на разумни средносрочни фискални позиции.

☉ Обзор на изпълнението на политиката¹

По отношение на инвестициите в областта на екологичния преход, продължава изпълнението на редица проекти, които се очаква да допринесат съществено за постигането на екологична устойчивост, опазване на природния капитал, нулево замърсяване на околната среда, смекчаване и адаптация към климатичните промени.

Сред основните акценти са инвестициите със средства от ОПОС 2014-2020 г. в съоръжения, системи и бизнес модели за използване на отпадъците като ресурси, в подкрепа на кръговата икономика (компостиращи инсталации, инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци, демонстрационни проекти и др.), както и във ВиК инфраструктура, чрез която се увеличава значително допълнителния брой жители с достъп до подобро водоснабдяване, събиране и пречистване на отпадъчните води. Продължават инвестициите, също със средства от ОПОС 2014-2020 г. в дейности за намаляване на общите емисии на някои замърсители и постигане и поддържане на нивата на контролираните атмосферни замърсители, съответстващи на нормите, заложените в националното законодателство. Интервенциите са предимно за подкрепа на мерки на общините за подобряване качеството на атмосферния въздух, насочени към битовото отопление и за адресиране на транспорта като източник на замърсяване на атмосферния въздух.

Като част от националната политика за намаляване на емисиите на парникови газове и адаптацията към климатичните промени, продължава финансовата подкрепа за проекти за намаляване на емисиите на парникови газове от Националният Доверителен Екофонд. С най-голям принос е Инвестиционната програма за климата, като по програмата са реализирани мерки за намаляване на енергопотреблението в 117 обществени сгради и са закупени 79 електрически превозни средства за нуждите на администрацията.

Предвид констатациите в Националния доклад за България за 2023 г. по отношение на предизвикателствата в областта на кръговата икономика и управлението на отпадъците, биологичното

¹ Изпълнението на СП 1 от 2022 г. по отношение на фискалната политика е описано в раздел „Обзор на политиката“ по отношение на СП 1 от 2023 г., където е представена по-актуална информация за подхода на фискалната политика, спазването на фискалните правила, капиталовия бюджет и равнището на националните инвестиции.

разнообразие и качеството на въздуха в България, през отчетния период стартираха първите процедури по ПОС 2021-2027 г. за подкрепа на: модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от общините в България и рекултивация на регионални депа за битови отпадъци, изпълнение на мерки от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000, осигуряване на по-чист въздух посредством подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво с екологични алтернативи и др. Продължава процесът по издаване на заповеди за обявяване на защитените зони за местообитанията и определянето на специфични и подробни природозащитни цели за защитените зони. Приети са промени в Закона за биологичното разнообразие относно въвеждане на подход за управление на защитените зони от мрежата Натура 2000.

През м. септември 2023 г. беше приет Закон за изменение и допълнение на Закона за електронното управление (обн. ДВ бр. 80 от 19.09.2023 г.), с който се цели съществено ускоряване на процеса на развитие на електронното управление в Република България и реални ползи за гражданите и бизнеса, за намаляване на административната тежест и стимулиране на потреблението на електронни административни услуги.

С дейностите по развитие на хоризонталните системи на електронното управление и прилагането на Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни услуги са реализирани възможности за нови услуги и справки за гражданите и бизнеса чрез портала на електронното управление www.egov.bg.

С надграждането на Системата за сигурно електронно връчване е осигурена възможност за създаване на шаблони на съобщения, което доведе до разширяване на функционалните възможности на системата.

Срокът за прилагане на освобождаването от акциз на втечен нефтен газ и природен газ, предназначени за потребление като моторно гориво, както и на електрическата енергия е намален до 31.07.2023 г. (§ 27, т. 12, буква „а“ от ЗДБРБ за 2023 г., обн., ДВ, бр. 66 от 01.08.2023 г.), като след тази дата се прилагат стандартните ставки за облагане с акцизи.

На 13 октомври 2023 г. се обнародва Закона за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници. Основните промени, които са свързани потреблението на енергия от възобновяеми източници в промишления сектор са в посока потребление на биомаса за производство на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане. За постигане на задължителния 14.2 % дял на енергията от ВИ в транспорта в Закона за енергията от възобновяеми източници е въведено задължение към лицата, които пускат на пазара течни горива от нефтен произход, да ги предлагат на пазара, смесени с биокомпонент в определено процентно съотношение, в т.ч. биогориво от ново поколение (произведени от отпадъци и остатъци). Такова задължение е въведено и за крайните разпространители и разпространителите на течни горива от нефтен произход. Предвидени са също така и насърчения, свързани с предоставяне на гарантиран достъп до преносната и разпределителните мрежи при спазване на критериите за сигурност, предложени от операторите на газопреносната и газоразпределителните системи и одобрени от КЕВР, гарантиране на преноса и разпределението, при спазване на критериите за сигурност, задължително изкупуване на биогаз със сертификат за качество и налягане и зелен водород съгласно договор с обществения доставчик и/или крайните снабдители и др.

⊙ Оценка на изпълнението и евентуални рискове

По процедура „Изграждане на стратегическа, организационна и техническа рамка за управление и за оперативна съвместимост на данните“ има съществено закъснение в стартиране на нейното изпълнение. Поради обхвата и сложността на процедурата за изграждане на Национална референтна рамка за управление на данни със законодателна компонента, техническа, изисквания към архитектура, качество и контрол и други елементи произтичащи от ЕС законодателство в областта на данните, изготвянето на техническите параметри по изпълнението на процедурата отне шест месеца. Съгласуването на етапите по изпълнението с МЗ, УО, ЕК в контекста на цялата приоритетна ос 2 на ПНИИДИТ също генерира забава в стартирането на процедурата.

Табл.: Мерки, адресиращи СП 1 за 2022 г.

Област на политика	Наименование на мярката	Информация относно предприети и планирани мерки					Очакван ефект, в т.ч. бюджетен	Показатели за ефект с текуща и целева стойност
		Кратко описание на мярката	Начална дата	Актуално състояние (към 31 октомври 2023 г.)	Предстоящи етапи в изпълнението на мярката до крайния срок на изпълнението ѝ (след 31 октомври 2023 г.)	Крайна дата		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Целенасочена подкрепа за най-уязвимите от покачването на цените на енергията домакинства и предприятия (Данъчна политика)	Намаляване на ставката на ДДС	Намаляване на ставката за ДДС от 20% на 9% за доставките на централно отопление и на природен газ	09.07.2022 г.	Въведена е намалена ставка на ДДС с промени в Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС) с §25 на Закона за изменение и допълнение (ЗИД) на ЗДБРБ (обн., ДВ, бр. 52 от 05.07.2022 г.).	Мярката е приключена.	01.07.2023 г.	Смекчаване на въздействието на високите цени на енергията върху домакинствата и предприятията, поспециално върху най-уязвимите, като същевременно се избягва прекъсването на доставките Отчетеният ефект от мярката за 2022 г. е загуба за бюджета в размер на 189,8 млн. лв. (14,8	Средномесечен брой доставчици, приложили намалена ставка на данъка

							млн. лв. от централно отопление и 175,0 млн. лв. от природен газ)	
	Съкращаване срока на освобождаването от акциз на определени енергийни продукти	Освобождаване от акциз на електрическата енергия, втечнения нефтен газ и природния газ съгласно член 15 от Директива 2003/96/ЕО на Съвета от 27 октомври 2003 г. относно реструктурирането на правната рамка на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията	09.07.2022 г.	<p>Актуално състояние към 31.07.2023 г.:</p> <p>Освобождаването е установено в разпоредбите на Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС) с § 28 на ЗИД на ЗДБРБ (Обн., ДВ, бр. 52 от 05.07.2022 г.), с който се създават параграфи 6а и 6б от ПЗР на ЗАДС.</p> <p>Актуално състояние към 01.08.2023 г.:</p> <p>С § 27, т. 12, буква „а“ от ЗДБРБ за 2023 г. (Обн., ДВ, бр. 66 от 01.08.2023 г.), в сила от 1 август 2023 г., са отменени §§ 6а и 6б от Преходните и заключителни разпоредби на ЗАДС.</p> <p>Подкрепата за бизнеса и гражданите по мярката е предсрочно прекратена, считано от 01.08.2023 г.</p>	Мярката е приключена.	31.07.2023г.	<p>Подпомагане на бизнеса и гражданите, потребители на електрическа енергия, втечнен нефтен газ и природен газ във връзка със значителното повишаване на цените на енергийните продукти.</p> <p>От съкращаване на срока на действие на мярката в бюджета са включени допълнителни приходи в размер на 77,2 млн. лв. за 2023 г., в т.ч. 64,3 млн. лв. приходи от акцизи и 12,9 млн. лв. от ДДС,</p>	Средномесечен брой производители/вносители, приложили освобождаването

							185,2 млн. лв. за 2024 г. и 92,6 млн. лв. за 2025 г.	
	Временна солидарна вноска за генерираните свръхпечалби	Дружествата и местата на стопанска дейност от Съюза, извършващи дейност в отраслите на суровия нефт, природния газ, въглищата и нефтопреработването, внасят задължителна временна солидарна вноска за генерираните свръхпечалби съгласно член 14 от Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията (ОВ, L 261/1 от 7 октомври 2022 г.) в размер 33 на сто	08.10.2022 г.	§9 на преходните и заключителни разпоредби към ЗИД на Закона за корпоративното подоходно облагане (ДВ, бр. 99 от 2022 г., изм. и доп., бр. 102 от 2022 г., в сила от 13.12.2022 г.)	Прилагане на законовата норма.	2022 и 2023 г.	Към 31.10.2023 година внесената ВСВ е в размер на 287,4 млн. лева. От тях 84,7 млн. лева са за 2022 г. и 202,7 млн. лева са внесени авансово за 2023 г.	Покриване на разходи по приети от Министерския съвет програми в изпълнение на член 17 от Регламент (ЕС) 2022/1854.
	Таван на приходите за определени производители и за търговците на електрическа енергия	В изпълнение на членове 6, 7 и 8 от Регламент (ЕС) 2022/1854 за определяне на таван на пазарните приходи и тяхното разпределение, чрез който определени производители и търговците на електрическа енергия дължат целеви вноски към Фонд СЕС, представляващи положителната разлика между пазарните приходи без данък върху добавената стойност и определения таван на приходите, изчислен при прилагане на стойностите за съответния тип производител.	01.12.2022 г.	§ 8 от Преходните и заключителни разпоредби на Закон за прилагане на разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2022 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2022 г.) (ДВ, бр. 104, 30.12.2022 г.)	Прилагане на законовата норма.	2022 и 2023 г.		Покриване на разходи по приети от Министерския съвет програми в изпълнение на член 17 от Регламент (ЕС) 2022/1854.

Увеличаване на публичните инвестиции за цифровия преход	Изграждане на стратегическа, организационна и техническа рамка за управление и за оперативна съвместимост на данните	Идентифициране на приоритетните сектори и области от обществен интерес, в които да започне поетапното организиране на пространствата на данни, в съответствие с европейската рамка, както препоръки за законодателство, за организация и изграждане на необходимия капацитет – технически и човешки. Целта е стратегическо укрепване на институционалните, технически и законодателни основи, необходими за ускоряване на системите за управление на данни в България и изграждане на ориентирани към потребителите пространства за данни.	2023 г.	Одобрени от КН на ПНИИДИТ Методология и критерии за подбор на операции.	Предстои публикуване на Насоките за кандидатстване по процедурата от дирекция „Управление на програми и проекти“ в Министерството на електронното управление, в качеството ѝ на Междинно звено по ПНИИДИТ.	2025 г.	9.4 млн. лв. ПНИИДИТ	- Изготвена национална рамка за управление на данни, бр. Приета национална стратегия за данните, бр.
Увеличаване на публичните инвестиции за цифровия преход	Стратегически комуникации и популяризиране на потенциала на данните за добро управление	Целта е (1) да се повиши осведомеността на широката общественост и на съответните заинтересовани страни относно планираните реформи в управлението на данните и потенциалните ползи от основаните на данни услуги и свързаните с тях иновации за граждани, предприятия и други потенциални потребители на обществени услуги и (2) информирани и ангажиране на обществеността и други заинтересовани страни във възможностите за участие в проучване и съвместно проектиране на ориентирани към потребителя решения, свързани с генерирането и използването на данни в	2023 г.	Одобрени от КН на ПНИИДИТ Методология и критерии за подбор на операции.	Предстои публикуване на Насоките за кандидатстване по процедурата от дирекция „Управление на програми и проекти“ в Министерството на електронното управление, в качеството ѝ на Междинно звено по ПНИИДИТ.	2025 г.	2,2 млн. лв. ПНИИДИТ	Разработена Стратегия за комуникация и ангажираност, бр. Утвърден План за действие за повишаване на осведомеността, бр.

		полза на обществените услуги, включително участие в проектирането на пространства за данни.						
Увеличаване на публичните инвестиции за цифровия преход	Разширяване на функционалните и технологични възможности на компонентите на Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни услуги в резултат на присъединяване на нови администрации и на организации, предоставящи обществени услуги, независимо от правната форма на учредяването им, и/или нови процеси	Мярката цели разширяване на обхвата на използването на Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни услуги (Единния модел) и включените в него хоризонталните системи от лицата по чл. 1, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕУ	2023 г.	<p>Изградена е функционалност за „Извличане на справка за дължими данъци и други публичноправни задължения и плащането им по електронен път“. Инструментът, чрез който може да се заплащат задълженията, е „Централният виртуален ПОС терминал“ на Борика АД. Чрез него, задължените лица не дължат никакви такси и комисионни при заплащането на своите задължения. Задълженията могат да бъдат заплатени с дебитни и кредитни карти, издадени на територията на РБългария или с чуждестранни карти.</p> <p>Изградена е функционалност за връчване на електронни фишове и наказателни постановления и уведомяване за фишове. С изменение на чл. 186а от Закона за движението по пътищата е посочен начин за връчване на електронни фишове и наказателни постановления, издадени от органите на МВР, чрез информационната система за сигурно електронно връчване (ССЕВ), изградена и поддържана от МЕУ. Получаването/Изпращането се извършва в профил на гражданина в ССЕВ (собственик, посочен в свидетелството за регистрация на превозното средство, а ко-</p>	<p>Услугата за плащане на административните актове предоставя възможност на всеки санкциониран гражданин да заплати задължението си, без да е необходимо да притежава устройство за електронна идентификация.</p> <p>За други събития, свързани с издаване на фиш, услугата изпраща само уведомление на телефон и е-мейл.</p> <p>Предстои надграждане на услугата за заплащане на тези задължения (възможност за заплащане на едно или повече задължения) през системата за електронни плащания, без да се дължат такси и комисионни от задължените лица.</p> <p>Предстои надграждане на услугата с извличане на справка за задължения (връчени и невръчени) за фишове, електронни фишове, наказателни постановления, която ще се достъпва през Моето пространство на портала egov.bg.</p>	Декември 2023 г.	1,3 млн. лв. ОПДУ и собствен бюджет	Към момента присъединените към Единния модел административни структури са 502, от които 49 централни администрации, 27 областни администрации, 303 общински, районни администрации и структури и 123 специализирани териториални администрации.

				гато то е собственост на юридическо лице или се ползва от ЮЛ – на управителя).				
Увеличаване на публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като се вземе предвид инициативата REPower EU, включително чрез използване на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) и други фондове на Съюза.	Прилагане на йерархията при управление на отпадъците, предотвратяване на образуването им, насърчаване на повторната употреба и оползотворяването им чрез рециклиране, намаляване на депонирането и ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве.	<p>Инвестиции в съоръжения, системи и бизнес модели за използване на отпадъците като ресурси, в подкрепа на кръговата икономика.</p> <p>Инвестиции за осигуряване на необходимата инфраструктура за третиране на битови отпадъци, образувани в страната.</p>	2015 г.	<p>По ОПОС 2014–2020 г., в сектора до момента са сключени 147 бр. административни договори за безвъзмездна финансова помощ (АДФФП) с обща стойност на БФП от 463,7 млн. лв.</p> <p>Проектите включват: проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци (приключили са проектите, изпълнявани от общините от 6 регионални сдружения за управление на отпадъците (РСУО), продължават тези на 12 РСУО); проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци (в изпълнение са проекти на общини от 3 РСУО); проектиране и изграждане на компостиращи инсталации за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци (приключили проекти на 13 общини, в изпълнение са още 2 проекта); демонстрационни (пилотни) проекти в областта на управлението на отпадъците (в изпълнение – 22 проекта; приключени – 33); рекултивация на депа, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14 (изпълнени 49 проекта, в изпълнение – 5, като реално остава 1 депо за финализиране на рекултивация на терен); прилагане на децентрализиран</p>	<p>Изпълнение на проекти по сключени АДФФП по ОПОС 2014–2020 г.</p> <p>Подготовка и обявяване на процедури по ПОС 2021–2027 г. за подкрепа на:</p> <p>изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци – за РСУО съгласно Приложение № 8 на Националния план за управление на битовите отпадъци за периода 2021-2028 г изграждане на системи/центрове за разделно събиране и подготовка за повторна употреба и поправка;</p> <p>рециклиране на отпадъците – допустими в комбинация с разделно събиране и предварително третиране на разделно събрани отпадъци;</p> <p>оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от общините;</p> <p>повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото пот-</p>	2023 г.	<p>ОПОС 2014–2020 г.:</p> <p>467,4 млн. лв.</p> <p>ПОС 2021–2027 г.:</p> <p>611,5 млн. лв.</p> <p>Програма ООСКП на ФМ на ЕИП 2014–2020 г.:</p> <p>3,3 млн. лв.</p>	<p>По ОПОС 2014–2020 г.:</p> <p>1. Допълнителен капацитет за рециклиране на отпадъци – 240 000 т/год. до 2023 г.</p> <p>2. Завършена техническа рекултивация на депа, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС във връзка с постановено Решение на Съда на Европейския съюз от 16.07.2015 г. по дело С-145/14 – 56 бр.</p>

			<p>модел за управление на био-отпадъците в един от регионите в България (общините Севлиево, Дряново и Сухиндол), включително изграждане на необходимата техническа инфраструктура – система за разделно събиране и съоръжение за рециклиране (завършен).</p> <p>Обявена процедура по ОПОС 2014-2020 г. „Рекултивация на депа за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14 – втора“ – сключен договор с ПУДООС (на 27.10.2023 г.) за извършването на дейности по закриване и техническа рекултивация на 32 депа в 31 общини на стойност 62 млн. лв.</p> <p>Обявени процедури по ПОС 2021–2027 г.:</p> <p>„Модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от общините в България“ (проектното предложение е в процес на оценка) на стойност 5 млн. лв.;</p> <p>“Рекултивация на регионални депа / клетки на регионални депа за битови отпадъци” (срок за кандидатстване – на 2 етапа: 25.11.2023 г. и 15.04.2024 г.), на стойност 87,7 млн. лв.</p> <p>По покана „Кръгова икономика и ресурсна ефективност“ по програма „Опазване на околната среда и климатични промени“ (ПООСКП) на ФМ на ЕИП 2014-2021 г. са сключени 5 договора със стойност на предоставяна БФП 3,3 млн. лв.</p>	<p>ребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците и т.н.</p> <p>Изпълнение на договорите по ПООСКП на ФМ на ЕИП 2014-2021 г.</p> <p>Изпълнение на дейностите по рекултивации на депа за твърди битови отпадъци.</p> <p>Изготвяне на анализ за избор на конкретен модел и параметри за въвеждане на депозитна система за опаковки в България, вкл. предлаган обхват на депозитната система - вид опаковки и продукти; определяне на факторите, които трябва да бъдат отчитани при определяне на обхвата; обосновка на избора; количествена оценка на потоците/видовете опаковки и продукти, съобразно направените анализи и прогнози.</p> <p>Извършване на цялостно проучване за количествата образувани хранителни отпадъци от всички етапи от веригата за доставки на храни, което да послужи при ежегодното докладване към ЕС.</p> <p>Провеждане на проучване и въвеждане на разширена</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>Поканата е насочена към подобряване управлението на отпадъците на общинско ниво и използването им като ресурс, чрез реализиране на общински схеми за разделно събиране и рециклиране на отпадъците.</p>	<p>отговорност на производителя, отнасящо се за отпадъците от всички продукти, пуснати на пазара, вкл. за тютюневи изделия с филтри и филтри, продавани за употреба в комбинация с тютюневи изделия.</p>			
<p>Въвеждане и прилагане на интегриран подход за реализиране на приоритетни инвестиции във ВиК инфраструктурата и при управлението на водите.</p>	<p>Инвестиции в изграждане, рехабилитация и модернизация на ВиК инфраструктура за агломерации с над 10 000 екв. ж. и агломерации между 2 000 и 10 000 екв. ж.</p> <p>Осъществяване на стартиралата цялостна реформа във ВиК сектора с цел постигане на последователност и устойчивост при определяне и прилагане на инвестиционните приоритети в консолидирани ВиК райони.</p>	2015 г.	<p>По ОПОС 2014–2020 г., в сектор „Води“ до момента са сключени 43 бр. АДБФП с обща стойност на предоставяна БФП от 1,919 млрд. лв.</p> <p>Проектите включват: подпомагане регионалното инвестиционно планиране на отрасъл ВиК – подготовка на РПИП (и трите проекта за разработване на общо 21 РПИП, вкл. на Столична община, са завършени); подпомагане ефективността, управлението и институционалния капацитет във връзка с изпълнението на реформата във ВиК отрасъла (завършен); изграждане на ВиК инфраструктура, вкл. втора фаза на проекти за изграждане на ВиК инфраструктура, чието изпълнение е стартирало по ОПОС 2007-2013 г., ранни ВиК проекти (с цел да се осигури непрекъснатост на процеса по изграждане на ВиК инфраструктурата до подготовката на РПИП) и регионален инвестиционен ВиК проект за обособената територия на „ВиК“ ЕООД Смолян (завършени 12 проекта за строителство на ВиК инфраструктура, в процес на изпълнение –20); разработване и въвеждане на методи за анализ на</p>	<p>Изпълнение на проекти по сключени АДБФП по ОПОС 2014–2020 г.</p> <p>Подготовка и обявяване на процедури по ПОС 2021–2027 г. за:</p> <p>Инфраструктурни мерки за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води;</p> <p>Инфраструктурни мерки за водоснабдяване с принос към намаляване на загубите на вода по водопроводната мрежа и подобряване качеството на питейната вода;</p> <p>Разработване на РПИП за бъдещо финансиране за новоконсолидирани райони - последните 6 области в страната;</p> <p>Подкрепа за разработване ПУРБ – оценки, набиране на данни и др.;</p> <p>Мерки за мониторинг и оценка качеството на водите за питейно-битово водоснабдяване. Продължаване/приключване на</p>	2023 г.	<p>ОПОС 2014–2020 г.:</p> <p>1,784 млрд. лв.</p> <p>ПОС 2021–2027 г.:</p> <p>1,399 млрд. лв.</p> <p>ПУДООС/ДБ:</p> <p>103 млн. лв.</p> <p>НПВУ: 300 млн. лв. от МВУ и 92,8 млн. лв. собствено участие</p>	<p>По ОПОС 2014–2020 г.:</p> <p>Допълнителен брой жители с достъп до подобро пречистване на отпадъчните води – 2 250 329 екв. ж. до 2023 г.</p> <p>Изградени/рехабилитирани/реконструирани пречиствателни станции за отпадъчни води – 25 бр. до 2023 г.</p> <p>Допълнителен брой жители с достъп до подобро водоснабдяване – 2 142</p>	

				<p>води, седименти и биота, както и дооборудване на лаборатории на Изпълнителната агенция по околна среда (завършен); подобряване мониторинга на качеството на питейните води (в изпълнение); доизграждане на мрежите за мониторинг на количеството на водите (в изпълнение); подобряване мониторинга на химичното състояние на подземните води (завършен); изготвяне на екологични оценки за целите на приемане на Планове за управление на речните басейни (ПУРБ) за периода 2016 – 2021 г. и Морската стратегия и програмата от мерки (завършена); актуализация на ПУРБ 2022-2027 (в изпълнение); осигурен ресурс за финансови инструменти в сектор „Води“ (сключени договори за отпускане на заем от Европейската банка за възстановяване и развитие на 5 ВиК оператори).</p> <p>Продължава с финансиране от ПУДООС изпълнението на проекти за изграждане на канализационни мрежи и ПСОВ, като изпълняваните проекти са 28 на обща стойност 61,1 млн. лв. Изпълняват се 24 проекта за водоснабдителни обекти на обща стойност 41,9 млн. лв.</p>	<p>изпълнението на започнатите и финансиране на нови проекти от ПУДООС/ДБ.</p> <p>Организиране и стартиране на изпълнението на проект в рамките на НПВУ: „Програма за изграждане/доизграждане/реконструкция на водоснабдителни и канализационни системи, вкл. и пречиствателни станции за отпадъчни води за агломерациите между 5 000 и 10 000 еквивалентни жители“ (инвестиция С9.11 от НПВУ</p> <p>Актуализиране на четирите ПУРБ за периода 2022-2027 г., в т.ч. Програмите от мерки – завършване на дейностите, изпълнявани по Споразумението от МБВР за проекти на ПУРБ за четирите района за басейново управление, в т.ч. провеждане на обществените консултации по тях.</p>			957 до 2023 г.
	<p>Финансиране на мерки за намаляване на емисиите на парникови га-зове и адаптацията</p>	<p>Финансова подкрепа за проекти за намаляване на емисиите на парникови газове в рамките на Инвестиционна програма за климата (ИПК) с подпрограма „Енергийна ефективност за общински училища и детски градини“</p>	2015 г.	<p>По ИПК са постигнати следните резултати:</p> <p>Схема “Енергийна ефективност“ (ЕЕ)</p>	<p>Оценяване на проектни предложения по ИПК, ЕЕ-ОУДГ и ПМПК, сключване на договори и изпълнение.</p>	2023 г.	<p>По ОПОС 2014–2020 г.:</p> <p>169,47 млн. лв.</p>	<p>Спестени емисии на парникови газове от подкрепени проекти, подпома-</p>

към климатичните промени.	<p>(ЕЕОУДГ), Програма „Микропроекти за климата“ (ПМПК) и Инвестиционна програма “Минерални води“ (ИПМВ) на НДЕФ.</p> <p>Финансова подкрепа за проекти за намаляване на емисиите на парникови газове и адаптацията към климатичните промени по ПООСКП на ФМ на ЕИП 2014-2021 г.</p> <p>Разработване на проекти на Плановете за управление на риска от наводнения (ПУРН) 2022-2027 г. за четирите района за басейново управление (осигурена БФП по ОПОС 2014–2020 г. в размер на 13,2 млн. лв.)</p>		<p>До момента са реализирани мерки за намаляване на енергопотреблението в 117 обекта в т.ч.: 41 училища, 22 детски ясли и градини, 16 административни сгради, 9 читалища, 6 обществени сгради, 6 университета, 7 здравни служби, 4 улични осветления и 6 общински болници/поликлиники.</p> <p>Подпрограма ЕЕОУДГ</p> <p>Стартира първата покана за прием на проекти във връзка с подписаното Споразумение с Федерална Република Германия за продажба на излишъка от Годишно разпределено количество емисии (Annual emissions allocations-AEAs) до 2022 г. Одобрени са 9 формуляра за кандидатстване.</p> <p>Схема “Електромобили“</p> <p>До момента са доставени 79 електрически превозни средства за публичната администрация.</p> <p>По ПМПК се финансират два вида малки проекти подпомагачи смекчаването на неблагоприятните климатични промени и адаптацията към тях:</p> <p>а) Малки инфраструктурни проекти (доставка на апаратура, софтуер, изграждане на малка инфраструктура), водещи до директно или индиректно намаляване на емисиите на парникови газове или адаптация към климатичните промени и</p>	<p>Изпълнение на проектите по ОПОС 2014–2020 г.</p> <p>Завършване на дейностите за проектите на ПУРН 2022-2027 г.</p> <p>Финализиране на ПУРН и предприемане на действия във връзка с приемането им от МС.</p> <p>Подготовка и обявяване на процедури по ПОС 2021–2027 г. за:</p> <p>превенция и управление на риска от наводнения и засушаване;</p> <p>анализи на риска, мониторинг и прилагане на мерки за превенция и защита при неблагоприятни геодинамични процеси – свлачища, срутища, ерозии, абразии;</p> <p>повишаване готовността на населението за адекватна реакция и подобряване устойчивостта чрез осигуряване на наземен капацитет за борба с горските пожари;</p> <p>изграждане на нови и оптимизиране и/или разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране; разработване на цифрови модели, анализи и прогнози във</p>	<p>По ПОС 2021–2027 г.: 441,3 млн. лв.</p> <p>По ИПК: 8,29 млн. лв. от НДЕФ. По ПМПК: 0,8 млн. лв. от НДЕФ.</p> <p>ПООСКП на ФМ на ЕИП 2014-2021 г.: 12,6 млн. лв.</p>	<p>гачи смекчаването на неблагоприятните климатични промени: 860 000 tCO₂eq до 2023 г.</p>
---------------------------	---	--	--	--	--	---

			<p>б) “Меки“ проекти – дейности свързани със смекчаването и адаптацията към климатичните промени и състоящи се в разработване на стратегии/програми/доклади/анализи.</p> <p>До момента са реализирани 17 проекта, в т.ч.: 9 проекта за изграждане на малка инфраструктура и 8 “Меки“ проекта.</p> <p>Успешно завършени 9 проекта по Пилотната схема на ИПМВ с постигнати конкретни резултати: над 15 км изградени или възстановени водопроводи; 6 изградени или реконструирани помпени станции; 5 изградени или реконструирани събирателни резервоари за минерални води; 1 санитарно-охранителна зона пояс А.</p> <p>По ОПОС 2014–2020 г. се реализират проекти за мерки свързани с адаптацията към климатичните промени и превенция на рисковете: създаване на система за управление на водите в басейна на река Искър , като първа фаза на Национална система за управление на водите в реално време (БФП 6,96 млн. лв.) – завършен; центрове за повишаване готовността на населението за реакция при наводнения“ (БФП 37,7 млн. лв.) – завършен; интегриране, надграждане и оптимизация на процесите по превенция, готовност и реагиране на рискове от природен характер (БФП 20 млн. лв.) – един проект, в изпълнение; мерки за въвеждане на решения за превенция и управление на риска от наводнения</p>	<p>връзка с климатичните изменения.</p> <p>Изпълнение на проектите по ПООСКП на ФМ на ЕИП 2014-2021 г.</p>			
--	--	--	---	--	--	--	--

			<p>(БФП 2,04 млн. лв.) – 3 проекта, които са завършени; превенция и противодействие на свлачищните процеси за ограничаване на риска от тях (вкл. по републиканска пътна мрежа) (БФП 76,4 млн. лв.) – 10 проекта, от които 8 са завършени.</p> <p>Обявена е процедура по ПОС 2021-2027 г. „Обезпечаване наземния капацитет за борба с горски пожари и подготовка на населението за реакция“ с директен бенефициент ГДПБЗН - МВР (проектното предложение е в оценка), на стойност 170 млн. лв.</p> <p>В процес на изпълнение е предефиниран проект по ПООСКП на ФМ на ЕИП 2014-2021 г.: „Прилагане на иновативни мерки за смекчаване и адаптиране към изменението на климата в общините от България“ с бенефициент – НДЕФ на стойност 5,5 млн. лв. (БФП). Партньори по проекта са осемте големи общини в Р. България (Столична община, Пловдив, Варна, Бургас, Стара Загора, Русе, Кърджалии Сливен). Извършено е следното до момента:</p> <p>Проведени обучения и учебни пътувания за осемте партньорски общини;</p> <p>Завършен преглед на стратегическите документи за градско планиране и предприети мерки за отстраняване на идентифицираните пропуски;</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>Идентифицирани са и са избрани иновативни инвестиционни мерки (проекти за градско развитие) в осемте партньорски общини;</p> <p>Изготвени технически задания на иновативните проекти;</p> <p>Стартиран процес за избор на изпълнители на иновативните инвестиционни мерки.</p> <p>Също по ПООСКП на ФМ на ЕИП 2014-2021 г. са сключени и в изпълнение: 2 договора по покана Малка грантова схема № 4 Климат на стойност 544,5 хил. лв. (БФП) – за информационно-образователни дейности, насочени към подрастващите; 12 договора по Открита покана № 3 „Климат“ на стойност 9,73млн. лв. (БФП) – за разработване и прилагане на мерки за смекчаване и адаптация към климатичните промени от общините.</p>				
Опазване, поддържане и възстановяване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие.	Инвестиционни и законодателни дейности, насочени към ефективна защита на природни местообитания и видове с европейско и национално значение в Националната екологична мрежа и извън нея.	2015 г.	<p>По ОПОС 2014–2020 г., в рамките на ПО 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“ до момента са сключени 97 бр. АДБФП с обща стойност на предоставяна БФП от почти 190,5 млн. лв.</p> <p>Проектите включват:</p> <p>Анализи и проучвания на видове и природни местообитания, предмет на докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията и чл. 12 от Директивата за птиците“ (завършен);</p> <p>Знания за Натура 2000 (в изпълнение);</p>	<p>Изпълнение на проекти по сключени АДБФП по ОПОС 2014–2020 г.</p> <p>Подготовка и обявяване на процедури по ПОС 2021–2027 г. за:</p> <p>мерки, свързани с развитие на мрежата Натура 2000;</p> <p>мерки, насочени към подобряване природозащитното състояние на природни местообитания и</p>	2023 г.	<p>ОПОС 2014–2020 г.: 181,5 млн. лв.</p> <p>ПОС 2021–2027 г.: 259,1 млн. лв.</p> <p>НПВУ: 93 млн. лв. от</p>	<p>Площ на местообитанията, подкрепени с цел постигане на подобра степен на съхраненост – 1 357 184,76ха до 2023 г.</p>	

			<p>Натура 2000 в Черно море (в изпълнение);</p> <p>Управленски подход за мрежата „Натура 2000“ (завършен).</p> <p>Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Натура 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати (9 проекта са завършени и 5 са в изпълнение);</p> <p>Споделена визия за екологичната мрежа Натура 2000 в България (20 проекта са завършени);</p> <p>Изготвяне/актуализиране на планове за действие за видове (9 проекта са завършени и 13 са в изпълнение, като 12 плана вече са утвърдени, а 8 се разработват);</p> <p>Изпълнение на приоритетни мерки във влажни зони (4 проекта са в изпълнение);</p> <p>Мерки за подобряване на природозащитното състояние на птици (4 проекта са завършени и 6 проекта са в изпълнение);</p> <p>Подобряване природозащитното състояние на природни местообитания (2 проекта са завършени и 4 проекта се изпълняват);</p> <p>Подобряване на природозащитното състояние на видове в мрежата Натура 2000 чрез подхода BOMP в територията на</p>	<p>видове, предмет на опазване в мрежата Натура 2000;</p> <p>мерки за опазване/възстановяване на екосистемите и присъщото им биологичното разнообразие извън Натура 2000 – изпълнение на мерки от Стратегия за биологичното разнообразие в Република България и Национален план за опазване и устойчиво ползване на биологичното разнообразие и генетичните ресурси 2020-2024 г., мерки от планове за управление на защитени територии и планове за действие за видове.</p> <p>Приемане на специфични и подробни природозащитни цели и мерки за опазването им за още 26 защитени зони и издаване на заповеди за изменение и допълнение на заповедите за тяхното обявяване, чрез които се въвеждат съответните специфични и подробни цели на опазване.</p> <p>През 2023 г. продължава разработването на специфични и подробни природозащитни цели и мерки за опазването им за всички останали защитени зони.</p> <p>Издаване на заповеди за обявяване на 39 защитени зони за местообитанията.</p>	<p>МВУ и 11,5 млн. лв. национално финансиране.</p> <p>ПООСКП на ФМ на ЕИП 2014-2021 г.: 3,5 млн. лв.</p> <p>ПУДООС:</p> <p>1,34 млн. лв.</p>	
--	--	--	---	--	--	--

			<p>местни инициативни групи (2 проекта за завършени и 8 проекта се изпълняват);</p> <p>Подобряване природозащитното състояние на горски природни местообитания и подпомагане на екосистемните услуги, предоставяни от горите, чрез прилагане на лесовъдски практики и залесяване (6 проекта са в изпълнение);</p> <p>Подобряване на природозащитното състояние на степни природни местообитания чрез закупуване на земи (1 проект е в изпълнение).</p> <p>Обявени са процедури по ПОС 2021-2027 г.:</p> <p>„Изпълнение на мерки 28 и 61 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000“ (в процедура по оценка), на стойност 1,6 млн. лв.;</p> <p>„Изпълнение на мерки 54, 55 и 56 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000“ (срок за кандидатстване: 20.3.2024 г.), на стойност 4,7 млн. лв.;</p> <p>„Оптимизиране на инфраструктурата от мрежи (с места за наблюдение) за прилагане на схемите за мониторинг на горски екосистеми в страната“ (срок за кандидатстване: 20.12.2023 г.), на стойност 4,7 млн. лв.;</p> <p>„Техническа помощ за инвестиции в зоологически градини“ (срок за кандидатстване:</p>	<p>Изпълнение на два проекта в рамките на ННПУ:</p> <p>„Интегриране на екосистемния подход и прилагане на решения базирани на природата в опазването на защитените зони от мрежата Натура 2000“;</p> <p>“Възстановяване на ключови за климата екосистеми в изпълнение на Стратегията на биологично разнообразие на ЕС и целите на Европейския зелен пакт”.</p> <p>Приемане на Стратегия за биологичното разнообразие в Република България и Национален план за опазване и устойчиво използване на биологичното разнообразие и генетичните ресурси 2020-2024 г. Разработване на Национална стратегия за лечебните растения.</p> <p>Продължаване на изпълнение на мерките, включени в актуалните национални планове за действие за опазване на застрашени видове. Утвърждаване на 8 нови планове за действие за опазване на застрашени видове.</p> <p>Разработване на мярка за подкрепа: "Инфраструктура за посетители и устойчиво използване на национални паркове ("ProPark") по линия на Рамково споразумение</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>20.12.2023 г.), на стойност 1,6 млн. лв.</p> <p>С финансиране от ПУДООС се изпълняват 10 проекта на обща стойност 1,34 млн. лв.</p> <p>Стартирал е предефиниран проект по ПООСКП на ФМ на ЕИП 2014-2021 г. „Остойността и интегриране на екосистемните услуги“.</p> <p>Продължава процесът по издаване на заповеди за обявяване на защитените зони за местообитанията, като остава да бъдат издадени заповеди за обявяване на последните 39 защитени зони за местообитанията. Издадени са общо 194 заповеди. Определени са специфични и подробни природозащитни цели за 64 защитени зони. За 64-те зони има специфични и подробни цели на опазване, като същите са въведени в заповедите за изменение и допълнение на заповедите за тяхното обявяване по реда на чл. 12 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР). В процес на финализиране след проведени обществени консултации са специфични и подробни природозащитни цели за още 22 защитени зони. В процес на разработване са специфични цели за още 4 защитени зони.</p> <p>Приет е ЗИД на ЗБР относно въвеждане на подход за управление на защитените зони от</p>	<p>между България и Швейцария относно изпълнението на втория Швейцарски принос към избрани държави-членки на ЕС, за намаляване на икономическите и социални различия в ЕС.</p>		
--	--	--	---	--	--	--

				мрежата Natura 2000 (обн. ДВ. бр. 88 от 20.10.2023 г.).				
	Намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми в районите с нарушено качество на въздуха.	Инвестиции в дейности за изпълнение на Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г., Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030 г.) и общинските програми за КАВ, с цел намаляване на общите емисии на някои замърсители и постигане и поддържане на нивата на контролираните атмосферни замърсители, съответстващи на нормите заложи в националното законодателство.	2015 г.	<p>По ОПОС 2014–2020 г. до момента са сключени 42 бр. АД-БФП с обща стойност на предоставяна БФП от 624,5 млн. лв.</p> <p>Проектите включват:</p> <p>Разработване/Актуализация на общинските програми за КАВ (21 проекта са завършени);</p> <p>Мерки на общините за подобряване КАВ, насочени към битовото отопление (в изпълнение – 8 проекта);</p> <p>Мерки на общините за адресиране на транспорта като източник на замърсяване на атмосферния въздух (2 проекта са завършени и 10 са в изпълнение);</p> <p>Създаване на информационна система за докладване на данни за качеството на атмосферния въздух като част от Националната системата за мониторинг на КАВ в реално време (проектът е завършен).</p> <p>Обявени процедури по ПОС 2021-2027 г.:</p> <p>„За по-чист въздух!“ и „За по-чист въздух! (2)“ (в процедура по оценка): подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво с екологични алтернативи; демонтаж и предаване на демонтираните стари отоплителни устройства за последващо тестване по реда на чл. 39, ал. 3</p>	<p>Изпълнение на проекти по сключени АДБФП по ОПОС 2014–2020 г.</p> <p>Подготовка и обявяване на процедури по ПОС 2021–2027 г. за:</p> <p>намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление – поетапна подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво с екологични алтернативи; малка пилотна процедура за насърчаване използването на ВЕИ, зелен водород и други иновативни алтернативи;</p> <p>намаляване на замърсяването на въздуха от транспорта – въвеждане на зони с ниски емисии;</p> <p>справяне с вторичното разпръскване – зелена инфраструктура в градска среда;</p> <p>подобряване на мониторинга на КАВ, надграждане на Националната система за наблюдение на КАВ в реално време и Информационната система за докладване на данни за КАВ;</p> <p>разработване/актуализация на стратегически/ програмни/ планови/ аналитични документи във връзка с КАВ, извършване</p>	2023 г.	<p>ОПОС 2014–2020 г.: 587,5 млн. лв.</p> <p>ПОС 2021–2027 г. 773,5 млн. лв.</p>	<p>1. Население, обхванато от мерките за намаляване на количествата на ФПЧ10 и NOx (по ОПОС 2014–2020 г.) – 3 120 610 жители до 2023 г.</p> <p>2. Намаляване на емисиите на замърсители за всяка година спрямо 2005 г.: SO2 – 78%; NOx – 41% ; НМЛОС – 21%; NH3 – 3%; ФПЧ2.5 – 20%.</p>

				<p>от Закона за управление на отпадъците и др., на обща стойност почти 611 млн. лв.;</p> <p>"Подобряване на мониторинга на качеството на атмосферния въздух на национално ниво": инвестиции в подмяна на оборудване със съвременни алтернативи; модернизиране и надграждане на контролния и динамичен мониторинг в частта автоматични измервателни станции за КАВ, включително информационната система за докладване на данни за КАВ (срок: 18.12.2023 г.), на стойност над 14 млн. лв.;</p> <p>"Национални стратегически документи в сектор „Въздух“ (проектното предложение е одобрено и предстои издаване на ЗБФП), на стойност почти 2 млн. лв.</p>	<p>на научни проучвания, прогнозиране, моделиране;</p> <p>създаване на Национална мрежа на експерти по качество на атмосферния въздух</p> <p>Актуализиране на мерките по Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 – 2030 г.) – одобрено е проектно предложение по ПОС 2021–2027 г. в рамките на процедура "Национални стратегически документи в сектор „Въздух“.</p> <p>Разработване на мярка за подкрепа "Подобряване на качеството на въздуха чрез модернизирана и призната национална система за измерване на качеството на въздуха и научни партньорства ("ModAIRn") по линия на Рамково споразумение между България и Швейцария относно изпълнението на втория Швейцарски принос към избрани държави-членки на ЕС, за намаляване на икономическите и социални различия в ЕС.</p>			
	Пакет инвестиции в изпълнение на целите на	Подготвени проекти на инвестиции в областта на развита мрежа за ускорено внедряване на ВЕИ сгради с	04.2023г.	В процес на преговори с ЕК	Решение за одобряване на изменение на НПВУ	06.2026 г. (при решение)	Ускорено въвеждане на ВЕИ	км. реконструирани

	REPowerEU, вкл. в НРВУ	близко до нулево потребление и във връзка с реформа за Национален фонд за декарбонизация					<p>Гарантирани и сигурни доставки на енергия за потребителите</p> <p>Подкрепа на ускорено постигане на общите енергийни и климатични цели</p> <p>480 млн. евро Механизъм за възстановяване и устойчивост</p>	<p>електропроекти 110 kV – 888 км.</p> <p>реконструкция на електропровод „Хемус-Стара планина“ от 220 kV на 400 kV</p> <p>30 публични сгради с близко до нулево потребление.</p>
Предоставяне на подкрепа на предприятия по отношение на дигиталния и цифровия преход	Предоставяне подкрепа на предприятия по линия на програма ПКИП 2021–2027	Осигуряване на подкрепа на предприятията по линия на фондовете за споделено управление за повишаване нивото на дигитализация и провеждане на елементи на кръговата икономика в предприятията.	2022 г.	<p>Одобрена ПКИП от страна на ЕК;</p> <p>Подписано финансово споразумение за изпълнение на финансовите инструменти с Фонд мениджър на финансовите инструменти в България (ФМФИБ).</p> <p>Проведени са пазарни консултации от страна на ФМФИБ по отношение на гаранционния инструмент за кръгова икономика.</p> <p>На 2.11.23 г. е обявена процедура „Внедряване на иновации в предприятията“ като сред избираемите тематични области на ИСИС е „Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика“ и „ИКТ и информатика“</p>	<p>Структуриране и изпълнение на мерките за подкрепа.</p> <p>Провеждане на процедура за избор на финансови посредници – етап на подбор и фаза на възлагане, сключване на оперативно споразумение с избраните финансови посредници.</p> <p>Подаване, оценка и изпълнение на сключените договори по процедура „Внедряване на иновации в предприятията“</p>	2029 г.	<p>1,267 млн.лв.</p> <p>(Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР) и национално съфинансирание)</p>	<p>Малки и средни предприятия (МСП) въвели технологии от Индустрия 4.0 – 429;</p> <p>МСП, въвели принципи на кръговата икономика – 967;</p>

				В ИГРП за 2024 е включена процедура „Въвеждане на технологии в областта на Индустрия 4.0“, която ще се изпълнява в комбинация с гаранционен инструмент.				
Предоставяне на подкрепа на предприятия по отношение на дигиталния и цифровия преход	Предоставяне подкрепа на предприятия по линия на Програмата за икономическа трансформация към НПВУ	Осигуряване на подкрепа на предприятия по линия на НПВУ за повишаване нивото на дигитализация и въвеждане на елементи на кръговата икономика в предприятията.	2022 г.	Сключване на договори и изпълнение на одобрените проекти по процедура BG-RRP-3.005 „Решения в областта на информационните и комуникационни технологии и киберсигурността в МСП“: към 31.10.23 г. са сключени 1445 договора с общ размер на БФП на стойност 27,67 млн. лв. В момента 1433 проекта са в процес на изпълнение, 9 вече са приключили, а 3 договора са прекратени. Обявена процедура BG-RRP-3.008 „Подкрепа за прехода към кръгова икономика в предприятията“. В рамките на крайния срок (03.10.2023г.) са подадени 885 предложения.	Изпълнение и отчитане на договорите по процедурата за ИКТ и киберсигурност. Извършване на финални плащания. Оценка и сключване на договори с одобрените кандидати по обявената процедура BG-RRP-3.008 „Подкрепа за прехода към кръгова икономика в предприятията“. Изпълнение и отчитане на договорите. Извършване на финални плащания.	2026	210 млн. лв.	Подкрепени 240 предприятия от преработващата промишленост, въвели елементи на кръговата икономика в дейността си; Подкрепени 1492 предприятия, постигнали първо или второ ниво на дигитализация.
Повишаване на ресурсната ефективност и намаляване на въглеродните емисии	Инвестиции в устойчива градска мобилност	Изпълнение на инвестиции по ПРР за устойчива градска мобилност	2023 г.	Подборът на операциите за финансиране по ПРР се извършва двуфазно – подбор на концепции за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) на фаза 1 и подбор на проектни предложения на фаза 2. На 27.09.2023 г. е приключил срокът за подаване на КИТИ и към момента се извършва подбор от страна на шестте регионални съвети за развитие (РСР).	Приключване на подбора на КИТИ от страна на РСР. Разработване и публикуване на Насоки за кандидатстване за изпълнение на инвестиции за устойчива градска мобилност (част от фаза 2).	2029 г.	Намаляване на въглеродните емисии чрез инвестиции в устойчива градска мобилност 522 млн. лв.	Целеви стойности 2029 г.: Капацитет на еколого-съобразни подвижен състав за колективен обществен транспорт – 11 140 пътника

								<p>Инфраструктура за алтернативни горива (точки за зареждане/зарядни точки) – 397</p> <p>Годишен брой ползватели на нов или модернизиран обществен транспорт – 40 905</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	---

1.1.2 Специфична препоръка 3

Да намали цялостната зависимост от изкопаеми горива и внос на изкопаеми горива чрез ускоряване на разработването на възобновяеми енергийни източници и да разнообрази източниците и пътищата за доставка на газ чрез увеличаване на взаимните връзки със съседните държави. Да увеличи усилията за намаляване на търсенето на енергия чрез повишаване на енергийната ефективност в промишлеността и в частния и публичния сграден фонд. Да насърчава нови устойчиви решения в централното районно отопление.

☉ Обзор на изпълнението на политиката

Продължава изпълнението на мярката „Възстановяване на МСП чрез подобряване на енергийната ефективност“, обявена по линия на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014–2020 г. Към момента са сключени 842 договора с общ размер на БФП на стойност 85,36 млн. лв. В момента 264 проекта са в процес на изпълнение като 489 вече са приключили, а 89 договора са прекратени. В изпълнение на препоръката за повишаване на енергийната ефективност в публичния и частния сграден фонд 10% от ресурса по Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г. (ППР) е предвиден за изпълнението на мерки за повишаване на енергийната ефективност на жилищни и обществени сгради, като се изисква постигането на минимум клас В на енергопотребление след изпълнението на мерките за всяка една сграда – обект на интервенция. Във връзка със специфичната логика на интервенции по програмата, а именно чрез подхода отдолунагоре и инструмента интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), се предвижда двуфазен подбор на проектите за изпълнение на мерките. Понастоящем тече процедурата за подбор на концепции за ИТИ – фаза 1 по Приоритет 2 на програмата (Интегрирано териториално развитие) и се подготвя сходна процедура по отношение на мерките от Приоритет 1 (Интегрирано градско развитие).

На 29 септември 2023 г. България представи на Комисията предложение за изменение в Националния план за възстановяване и устойчивост по чл.18, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241 относно МВУ. В рамките на преговорния процес, страната поясни, че една от мерките вече не е напълно постижима в съответствие с първоначалния проект поради увеличенията на цените и неочакваните технически трудности, а именно „Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници (RESTORE)“.

☉ Оценка на изпълнението и евентуални рискове

Твърде късното одобрение на ППР от страна на ЕК и спецификата на програмата (двуфазен подбор на операциите и координирано изпълнение на мерките с още 5 програми) генерираха известно забавяне в старта на изпълнение на приоритетите, поради което реалното изпълнение на проекти за енергийна ефективност ще може да стартира не по-рано от средата на 2024 г. Въпреки това, към момента не се отчитат сериозни рискове за успешното приключване на бъдещите проекти, които са с хоризонт 2029 г. При забавяне на преговорния процес с ЕК и официалното одобряване на оценката на НПВУ съществува риск от забавяне на изпълнението на част от заложените мерки, предвид посочените изменения.

Табл.: Мерки, адресиращи СП 3 от 2022 г.

Област на политика	Наименование на мярката	Информация относно предприети и планирани мерки					Очакван ефект, в т.ч. бюджетен	Показатели за ефект с текуща и целева стойност
		Кратко описание на мярката	Начална дата	Актуално състояние (към 31 октомври 2023 г.)	Предстоящи етапи в изпълнението на мярката до крайния срок на изпълнението ѝ (след 31 октомври 2023 г.)	Крайна дата		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници	Национална инфраструктура за съхранение на електрическа енергия от ВЕИ	Под-проект 1 - закупуване, инсталиране и въвеждане в експлоатация на съоръжения за съхранение на електрическа енергия от юридически лица. Под-проект 2 - закупуване, инсталиране и въвеждане в експлоатация на съоръжения за съхранение на електрическа енергия от физически лица.	2023 г.	Преработен фиш за Инвестиция „Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници (RESTORE)“ по НПВУ.	Преговори с ЕК за одобрение	06.2026 г.	Създадени технически условия за пълноценно участие на ВЕИ на енергийния и на балансиращия пазар и постигане на националната цел за дял на електроенергията от възобновяеми източници в крайното брутно потребление на енергия.	Въведени в експлоатация 3000 МВч батерии.
Използване на геотермална енергия за отопление или за	Използване на геотермална енергия като ВЕИ	Проучване на възобновяем източник – геотермалната енергия, и условия за ефективно бъдещо оползотворяване на нейния потенциал за производство на топлина чрез иновативни системи, осигуряващи чиста енергия	2022 г.	Актуализиран проектен фиш за инвестиция по НПВУ	Преговори с ЕК за одобрение	06.2026 г.	Въведени съвременни технологии за производство на топлина и студ	Спестени емисии на годишна база: на 81 200 тона CO2 спестени за 1 година от произведената

отопление и охлаждане		за бита, промишлеността, земеделието, балнеологията и туризма.					от геотермална енергия	енергия от топлина.
Предоставяне на ефективна подкрепа за МСП в областта на енергийната ефективност	Процедура BG16RFOP002-6.002 „Възстановяване на МСП чрез подобряване на енергийната ефективност“, обявена по линия на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020	Осигуряване на инвестиционни средства в областта на енергийната ефективност за българските МСП за справяне с последиците от пандемията COVID-19.	2022 г.	Изпълнение на договори по процедура „Възстановяване на МСП чрез подобряване на енергийната ефективност: към 31.10.23 г. са сключени 842 договора с общ размер на БФП на стойност 85,36 млн. лв. В момента 264 проекта са в процес на изпълнение като 489 вече са приключили, а 89 договора са прекратени.	Приключване на изпълнението и отчитане на договорите. Извършване на финални плащания.	12.2023 г.	84,64 млн. лв.	Брой подпомогнати предприятия за възстановяване чрез подобряване на енергийната си ефективност – 818; Постигната към момента стойност:489 (приключили изпълнението си проекти)
	Насърчаване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите на парникови газове по линия на ПКИП	Повишаване на енергийната ефективност и въвеждане на ВИ в предприятията по линия на ПКИП 2021-2027	2023 г.	Одобрена ПКИП от страна на ЕК; Подписано финансово споразумение за изпълнение на финансовите инструменти с Фонд мениджър на финансовите инструменти в България (ФМФИБ); В процес на структуриране на гаранционния финансов инструмент за енергийна ефективност след проведени пазарни консултации.	Избор на финансови посредници – етап на подбор и фаза на възлагане, сключване на оперативно споразумение с избраните финансови посредници.	12.2029	93,3 млн. лв. Средствата за финансови инструменти за енергийна ефективност са разпределени между два типа инструменти гаранционен и заеман. Първи ще стартира гаранционният	Предприятия, въвели енергийно ефективни технологии и ВИ -182;

							инструмент.	
	Декарбонизация чрез инвестиции във възобновяема енергия и енергийна ефективност в предприятия по НПВУ	Повишаване на енергийната ефективност и въвеждане на ВИ и технологии за съхранение в предприятията по линия на НПВУ	2022 г.	<p>Оценка и сключване на договори с одобрените кандидати по обявената процедура BG-RRP-3.006 „Изграждане на нови ВЕИ за собствено потребление в комбинация с локални съоръжения за съхранение на енергия в предприятията”: към 31.10.2023 г. одобрени за финансиране са 420 проектни предложения. Към 09.11.2023 г. са сключени 201 договора с общ размер на БФП на стойност 50,54 млн. лв. като процедурата по сключване на договори не е приключила и продължава през следващия отчетен период.</p> <p>Изпълнение на финансовия инструмент за ЕЕ и ВИ - проведена от страна на ЕИФ процедура за подбор на финансови посредници</p>	Сключване на договори с останалата част от одобрените кандидати. Изпълнение и отчитане на договорите по процедурата за ВЕИ. Извършване на финални плащания.	2026 г.	246,68 млн. лв.	<p>54 096 KW инсталиран оперативен капацитет за съхранение на енергия от ВИ;</p> <p>Подкрепени поне 450 предприятия по гаранционния инструмент за ЕЕ и възобновяема енергия</p>
Повишаване на енергийната ефективност	Подобряване на енергийната ефективност на сградния фонд	Изпълнение на мерки по ПРР за повишаване на енергийната ефективност на жилищни и обществени сгради, включително студентски и ученически общежития	2023 г.	Подборът на операциите за финансиране по ПРР се извършва двуфазно – подбор на концепции за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) на фаза 1 и подбор на проектни предложения на фаза 2. На 27.09.2023 г. е приключил срокът за подаване на КИТИ и към момента се извършва подбор от страна на шестте регионални съвети за развитие (РСР)	Приключване на подбора на КИТИ от страна на РСР. Разработване и публикуване на Насоки за кандидатстване за изпълнение на мерки за енергийна ефективност и устойчиво обновяване на сградния фонд (част от фаза 2).	2029 г.	<p>Подобвени енергийни характеристики на публичния и жилищния сграден фонд</p> <p>406 млн. лв.</p>	<p>Брой жилищни сгради с подобрени енергийни характеристики – 3731</p> <p>Обществени сгради с подобрени енергийни</p>

								<p>характеристики (кв. м) – 178 666</p> <p>Годишно първично енергийно потребление (от жилища, обществени сгради, предприятия и други) - 111 961,00 MWh/г.</p> <p>Очаквани емисии на парникови газове - 26 023,00 тонове еквивалент на CO2/година</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.2 Изпълнение на специфичните препоръки на Съвета от 2023 г.

1.2.1 Специфична препоръка 1

Да прекрати постепенно действащите спешни мерки за енергийна подкрепа, като използва свързаните с това икономии за намаляване на бюджетния дефицит през 2023 и 2024 г. Ако нови увеличения на цените на енергията наложат предприемането на нови или продължаващи мерки за подкрепа — да гарантира, че тези мерки са насочени към закрила на уязвимите домакинства и предприятия, че са фискално достъпни и че запазват стимулите за икономии на енергия. Да осигури разумна фискална политика, по-специално като ограничи номиналното увеличение на финансираните на национално равнище нетни първични разходи през 2024 г. до не повече от 4,6 %. Да запази финансираните на национално равнище публични инвестиции и да гарантира, че безвъзмездните средства по МВУ и другите фондове на ЕС се усвояват ефективно, по-специално с цел насърчаване на екологичния и цифровия преход. За периода след 2024 г. — да продължи да следва средносрочна фискална стратегия за постепенна и устойчива консолидация, съчетана с инвестиции и реформи, водещи до по-висок устойчив растеж, с цел постигане на разумна средносрочна фискална позиция.

☉ Обзор на изпълнението на политиката

В проекта на Бюджет 2024 и с АСБП за периода 2024-2026 г. се планира консолидация на дефицита на сектор „Държавно управление“ до 2026 г., която се постига въпреки значителния ефект от отрязването в разходната част на очакваните доставки за сектор Отбрана през 2025 г., при вече отчетени касови разходи през предходни години. По този начин се покрива един от ключовите критерии за присъединяване към еврозоната, като предвидената консолидация в средносрочен план е съобразена както с макроикономическите перспективи, така и с възможностите на бюджета.

Запазват се целите на фискалната политика дефицитът в средносрочен период да бъде в рамките на фискалните правила и ограничения по националното и европейското законодателство, при осигуряване на необходимия финансов ресурс за изпълнение на разходните приоритети, заложи в правителствената програма, с акцент върху социалните политики, инвестиционните програми и реформите, финансирани както от националния бюджет, така и от сметките за средства от ЕС.

Правителството предвижда от 2024 г. реализирането на капиталов бюджет по национални програми, по програми и механизми на Европейския съюз и по други международни програми и договори. Целта е постигане на по-добро планиране и разходване на капиталовите разходи, както и по-висока ефективност и прозрачност при изпълнението на инвестиционните програми. Предлага се подход, който ще даде възможност за своевременно насочване на средства от централния бюджет за разходи по проекти и програми на министерствата и ведомствата, за които е налице готовност за тяхната незабавна реализация. В рамките на капиталовия бюджет се предвижда и изпълнението на инвестиционна програма за общините, чрез която ще се реализират приоритетни инфраструктурни проекти на местните общности, които биха допринесли за подобряване на инфраструктурното развитие на регионите и подобряване на благоустройствената среда в населените места.

В изпълнение на Реформа „Разработване на дефиниция и критерии за "енергийна бедност"“ (С4.Р3 от НПВУ) и за целите на либерализацията на пазара на електрическа енергия, Народното събрание прие Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, в

който е въведена дефиниция и критерии за "енергийна бедност" за домакинствата и приоритетно третиране на попадащите в обхвата на дефиницията домакинства при финансиране на проекти за енергийна ефективност.

С цел да се предостави закрила на уязвими домакинства във връзка с необходимостта от енергийна подкрепа поради повишените цени на енергоизточниците, УО на ОПРЧР 2014-2020 създаде спешна мярка за подпомагане на уязвими семейства с деца чрез предоставяне на целева помощ за отопление по нова операция „Подкрепа за уязвими домакинства – SAFE”. Операцията осигурява предоставяне на добавки за уязвими семейства, които получават месечни помощи съгласно чл. 7, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца, с цел компенсиране на разходите на тези семейства за електроенергия и топлоенергия, причинени от високото ниво на инфлация за тези услуги, вследствие на войната в Украйна. Семействата с деца са сред най-уязвимите групи по отношение на растящите разходи за електроенергия и топлоенергия. За да получават семейно подпомагане съгласно чл. 7 ал. 1 от ЗСПД, семействата следва да отговарят на подоходен критерий, като средномесечният доход на едно семейство следва да бъде по-нисък от 610 лв. за получаване на помощта. Този размер на дохода на член на семейство, определен в Закона за държавния бюджет, е под минималната работна заплата за страната. Това поставя семействата, получаващи подпомагане по реда на чл. 7 ал. 1 от ЗСПД, в риск от бедност и социално изключване. Операцията на ОПРЧР подпомага превенцията от изпадането в такава ситуация на включените в нея семейства. Средствата за операцията са във връзка с плана RePowerEU на ЕС, чрез формулирания нов Инструмент за държавите членки „Подкрепа за достъпна енергия“ SAFE.

За принос към насърчаването на екологичния и цифровия преход, ПРЧР 2021-2027 подготви и в периода 01.05-31.10.2023 г. обяви за кандидатстване три процедури, насочени към повишаване на уменията, квалификацията и компетентностите на безработни, неактивни и заети лица, с принос към преодоляване на предизвикателствата на двойния преход на пазара на труда и новите изисквания към работната сила (Операция „Започвам работа – Компонент 2 Обучения“, „Дигитални умения“ и „Квалификация, умения и кариерно развитие на заети лица“).

Със свое Решение от 27 септември 2023 г. правителството одобри проект за актуализация на Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) въз основа на предвидената възможност в чл. 18, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241 относно МВУ, касаеща намалената финансова алокация. Искането за изменение е подадено на 29 септември 2023 г. и цели, от една страна, адресиране на намаленото безвъзмездно финансиране от ЕС, а от друга - намаляване на риска от последваща загуба на средства поради физическа невъзможност за изпълнение в рамките на периода на допустимост до август 2026 г. Въпреки намалената обща алокация от почти 10% амбицията за принос към екологичния и цифровия преход се запазва, като дяловото разпределение на средствата възлиза на 57,5 % по отношение на климатичния преход и на 23,1 % по отношение на дигиталния преход, с което продължава да бъде далеч над изискуемото съгласно Регламент (ЕС) 2021/241.

На 7 октомври 2023 г. България подаде второто искане за плащане за втория транш по Плана за възстановяване и устойчивост в размер на 724 039 480 евро. Това стана възможно благодарение на изпълнените през последните месеци повече от 30 етапа и цели по Плана. Второто искане за плащане включва 66 мерки за реформи и инвестиции Това е от най-мощните като обхват искания за плащане по Механизма. Две трети от мерките обхващат реформи (44 от 66), а половината от реформите (22) изискват санкция от страна на Парламента. В него са включени 75 110 355,48 евро зелени разходи (“green expenditures”). Към момента второто ИП е в процес на оценка от ЕК. Сред най-важните законодателни промени, които бяха направени, са тези в областта на върховенството на правото и енергетиката. Реформи в обхвата на Европейската зелена сделка бяха приети от Парламента като либерализацията на пазара на електроенергия, определението за енергийна бедност, улесняване навлизането на ВЕИ, както и приемането на Пътна карта за климатична неутралност.

⊙ Оценка на изпълнението и евентуални рискове

Към момента изпълнението на ПВУ е по-бавно от планираното. Въпреки положените значителни усилия да бъде наваксано забавянето, все още е необходимо ускоряване на темпа с цел избягване на риска от загуба на средства, предназначени за реализиране на заложените в ПВУ реформи и инвестиции. Наблюдава се все още недостатъчна мобилизация за изпълнение на дейностите по инвестициите на ПВУ, която води до забавяне в сроковете за изпълнение на етапи по инвестициите. Забавено обявяване на процедурите за подбор на крайни получатели, включително в случаите на необходимост от определяне на режим за държавна помощ, забавена подготовка на тръжните документации, по-късното стартиране на обществените поръчки и процедурите по обжалване наложи отговорните институции да оценят реалистично графика за изпълнение на инвестициите и да подадат мотивирани предложения за промяна, там където срокът надвишава посочения в Решението за оценка на Плана. Предложените промени ще бъдат оценени в хода на проговори за промяна на ПВУ като се запазва амбицията на постигане на екологичната и дигиталната цел.

Адаптирането на административния капацитет в структурите, участващи в изпълнението на ПВУ и натрупване на специфична експертиза относно изискванията на приложимото европейско законодателство за МВУ се ускорява като се полагат усилия екипите на отговорните институции да бъдат доизградени и подкрепени.

За всички изпълнението на всички капиталови инвестиции се отчита повишен натиск върху националния бюджет в резултат на сериозните инфлационни процеси, което наложи актуализиране на цените на изпълнението, което вече е договорено и е вход. За част от бюджетите на инвестициите по ПВУ се предложени актуализации, така че да може да се осигури изпълнение в рамките на общата финансова алокация по Плана.

По оперативните програми се предлагат няколко основни мерки за преодоляване на риска от неизпълнение на програмите, а именно разделяне на фази на проекти в изпълнение и частично довършване с национални средства след изтичане на крайният за разплащане, така че финансирането да бъде усвоено в пълен мащаб. Идентифицирани са рискови проекти по отношение на степента на изпълнение на дейностите и потенциална невъзможност за приключване в периода на допустимост.

Табл.: Мерки, адресиращи СП 1 от 2023 г.

Област на политиката	Наименование на мярката	Информация относно предприети и планирани мерки					Очакван ефект, в т.ч. бюджетен	Показатели за ефект с текуща и целева стойност
		Кратко описание на мярката	Начална дата	Актуално състояние (към 31 октомври 2023 г.)	Предстоящи етапи в изпълнението на мярката до крайния срок на изпълнението ѝ (след 31 октомври 2023 г.)	Крайна дата		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Целенасочена подкрепа за най-уязвимите от покачането на цените на енергията домакинства и предприятия (Данъчна политика)	Съкращаване срока на освобождаването от акциз на определени енергийни продукти	Освобождаване от акциз на електрическата енергия, втечнения нефтен газ и природния газ съгласно член 15 от Директива 2003/96/ЕО на Съвета от 27 октомври 2003 г. относно реструктурирането на правната рамка на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електрическата енергията	09.07.2022 г.	Актуално състояние към 31.07.2023 г.: Освобождаването е установено в разпоредбите на Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС) с § 28 на ЗИД на ЗДБРБ (Обн., ДВ, бр. 52 от 05.07.2022 г.), с който се създават параграфи 6а и 6б от ПЗР на ЗАДС. Актуално състояние към 01.08.2023 г.: С § 27, т. 12, буква „а“ от ЗДБРБ за 2023 г. (Обн., ДВ, бр. 66 от 01.08.2023 г.), в сила от 1 август 2023 г., са отменени §§ 6а и 6б от Преходните и заключителни разпоредби на ЗАДС. Подкрепата за бизнеса и гражданите по мярката е предсрочно прекратена, считано от 01.08.2023 г.	Мярката е приключена.	31.07.2023 г.	Подпомагане на бизнеса и гражданите, потребители на електрическа енергия, втечнен нефтен газ и природен газ във връзка със значителното повишаване на цените на енергийните продукти. От съкращаване на срока на действие на мярката в бюджета са включени допълнителни при-	Средномесечен брой производители/вносители, приложили освобождаването

							ходи в размер на 77,2 млн. лв. за 2023 г., в т.ч. 64,3 млн. лв. приходи от акцизи и 12,9 млн. лв. от ДДС, 185,2 млн. лв. за 2024 г. и 92,6 млн. лв. за 2025 г.	
Подкрепа за уязвими домакинства	Операция „Подкрепа за уязвими домакинства – SAFE“	Операцията цели уязвими семейства/домакинства да бъдат компенсирани за високото ниво на инфлация, вследствие на ръста в цените на петрола, газа и електричеството в резултат от военната агресия на Русия в Украйна с цел посрещане на повишените разходи за потребление на енергия.	01.06.2023	Сключеният договор с бенефициента АСП се изпълнява. Идентифицират се семейства/домакинства, които са допустими за подпомагане и се изплащат компенсации.	Изпълнение на дейностите по проекта.	31.12.2023 г.	49,4 млн. лв..	Брой уязвими домакинства, получили подкрепа за посрещане на разходите за потребление на енергия – 320 хил. (към 31.10.2023 г. – 312 000 или 97,5 %)
Подкрепа за цифровия преход чрез умения	Операции по ПРЧР 2021-2027 в подкрепа придобиването на умения и компетенции в контекста на цифровия преход	Предоставяне на възможности за обучения за придобиване на работната сила	09.2023 г.	Разработени са операции по ПРЧР 2021-2027 г., които са приети от Комитета за наблюдение на програмата. В периода 01.05-31.10.2023 г. са обявени за кандидатстване трите предвидени процедури по темата: Операции „Дигитални умения“ и „Квалификация, умения и кариерно развитие на заети лица“ бяха обявени на 21.09.2023 г. с период на кандидатстване до	Оценка и сключване на договори Изпълнение на проекти за обучение на безработни, неактивни и заети лица от Агенцията по заетостта като конкретен бенефициент по трите операции на ПРЧР 2021-2027.	31.12.2029 г.	395,7 млн. лв.	Лица, включени в курсове за придобиване на дигитални умения – 161 хил.

				20.10.2023 г. Подадени са две проектни предложения от Агенция по заетостта, които се оценяват. Операция „Започвам работа – Компонент 2 Обучения“ беше обявена за кандидатстване на 01.08.2023 г., сключен е договор с Агенция по заетостта на 16.10.2023 г., който вече се изпълнява.				
Увеличава-не на публичните инвестиции за цифровия преход	Изграждане, укрепване и развитие на капацитет и повишаване на осведомеността и популяризиране на възможностите в областта на данните (d2/d7)	Целта на мярката е изграждане на капацитет на организациите от публичния сектор за работа, управление и анализ на данни в националната екосистема, в т.ч. организациите, отговарящи за функционирането на секторни пространства на данни, за обезпечаване работата на компетентните органи и другите организации съгласно Акта за управление на данните (Регламент (ЕС) 2022/868)	2024 г.	Одобрени от КН на ПНИИ-ДИТ Методология и критерии за подбор на операции	Предстои отваряне на процедура за набиране на проектни предложения от Министерството на електронното управление, в качеството му на Междинно звено по ПНИИ-ДИТ.	2025	4 111 245 лв., ПНИИ-ДИТ	Брой разработени програми Брой обучени служители
Увеличаване на публичните инвестиции за цифровия преход	Изграждане на обучителен център като елемент от националната система за киберсигурност (CS 1)	Целта на мярката е надграждане и увеличаване на наличните ресурси и изграждане на нови елементи от екосистемата на киберсигурност чрез изграждане на център за провеждане на обучения, свързани с информационна сигурност, повишаване на осведомеността, компетентностите и механизмите за контрол и управление на инциденти, със съответната техническа платформа за симулация на комплексни дейности по кибератаки и защиты, и развитие на	2024 г.	Одобрени от КН на ПНИИ-ДИТ Методология и критерии за подбор на операции.	Предстои публикуване на Насоките за кандидатстване по процедурата от дирекция „Управление на програми и проекти“ в Министерството на електронното управление, в качеството ѝ на Междинно звено по ПНИИДИТ.	2025	1 955 830 лв., ПНИИ-ДИТ	Изграден и функциониращ обучителен център към националната система за киберсигурност – бр.

		стимулираща среда за изследвания и иновации в областта на киберсигурността.						
Увеличаване на публичните инвестиции за цифровия преход	Изграждане на централните компоненти на национална система за киберсигурност (CS 1)	Целта на мярката е да бъде повишено нивото на защита от киберзаплахи.	2024 г.	Одобрени от КН на ПНИИ-ДИТ Методология и критерии за подбор на операции.	Предстои публикуване на Насоките за кандидатстване по процедурата от дирекция „Управление на програми и проекти“ в Министерството на електронното управление, в качеството ѝ на Междинно звено по ПНИИДИТ.	2026 г.	7 823 320 лв., ПНИИ-ДИТ	<p>Внедрени и функциониращи централни компоненти на национална система за киберсигурност</p> <p>Интегрирани към националната система за киберсигурност конституенти Текуща стойност: 0</p> <p>Целева стойност: 3</p> <p>Участници в партньорската мрежа за сътрудничество в областта на киберсигурността и в обмена на информация във връзка с регистрирани заплахи и атаки</p> <p>Публични организа-</p>

								ции, обхванати от системата за киберсигурност
Увеличаване на публичните инвестиции за цифровия преход	Пилотно укрепване на капацитета на три Национални компетентни органа и три секторни екипи за реагиране при инциденти с компютърната сигурност към тях (CS 3)	Целта на мярката е да се подобри националният капацитет в киберсигурността и да се адаптират националните компетентни органи (НКО) и секторните екипи за реагиране при инциденти с компютърната сигурност (СЕРИКС) към постоянно променящите се рискове и заплахи за мрежовата и информационна сигурност.	2023 г.	Одобрени от КН на ПНИИ-ДИТ Методология и критерии за подбор на операции	Предстои публикуване на Насоките за кандидатстване по процедурата от дирекция „Управление на програми и проекти“ в Министерството на електронното управление, в качеството ѝ на Междинно звено по ПНИИДИТ.	2025 г.	7 823 320 лв., ПНИИ-ДИТ	Действащи национални компетентни органи и секторните екипи за реагиране при инциденти с компютърната сигурност към тях Участници в партньорската мрежа за сътрудничество в областта на киберсигурността и в обмяна на информация във връзка с регистрирани заплахи и атаки Публични организации, обхванати от системата за киберсигурност
Увеличаване на	Изграждане на елементи от	Интервенцията предвижда финансиране на етап I от изг-	2023 г.	Одобрени от КН на ПНИИ-ДИТ Методология и критерии за подбор на операции	Предстои публикуване на Насоките за кандидатстване по процедурата от дирекция	2025 г.	21 517 130 лв., ПНИИ-ДИТ	Конституенти от централната и

публичните инвестиции за цифровия преход	система за киберзащита на споделените информационни ресурси – Етап I (CS 5)	раждането на защитено споделено информационно пространство на електронното управление (ЗСИПЕУ) – като мярка за въвеждане на система за киберзащита на споделени информационни ресурси за електронно управление в администрацията за ефективна екосистема на киберсигурност.			„Управление на програми и проекти“ в Министерството на електронното управление, в качеството ѝ на Междинно звено по ПНИИДИТ.			териториалната администрация с инфраструктура, интегрирана към базовите елементи на защитеното споделено пространство за е-управление Публични организации, обхванати от системата за киберсигурност
Предоставяне на подкрепа на предприятията по отношение на дигиталния и цифровия преход	Предоставяне подкрепа на предприятията по линия на Програмата „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027 (ПНИИДИТ)	Осигуряване на подкрепа по линия на ПНИИДИТ за изграждане на национална мрежа от Европейски цифрови иновационни хъбове (ЕЦИХ) и развитие на капацитета на избраните национални цифрови и иновационни хъбове за предоставяне на услуги в областта на дигиталните и зелените технологии за малки и средни предприятия и за публични организации за техните неикономически дейности.	2023 г.	Текущо състояние към 31.10.2023 На 20.09.2023 г. е публикувана процедура за директно предоставяне BG16RFPR002-1.001 „Допълващо финансиране на избрани от Европейската комисия Европейски цифрови иновационни хъбове“ с краен срок за кандидатстване 08.11.2023 г. Конкретни бенефициенти по процедурата са 4 бр. ЕЦИХ, избрани от ЕК за допълващо финансиране. В процес на разработване е пакет документи по процедура BG16RFPR002-1.002	Предстоящи етапи: След изтичане на крайния срок за кандидатстване по процедура BG16RFPR002-1.001 предстои оценка на подадените проектни предложения. По процедура BG16RFPR002-1.002 предстои съгласуване с Министерството на финансите за приложимите режими на държавни/минимални помощи и съгласуване на проектите на документи с конкретните бенефициенти, съгласно чл.26, ал.5 от ЗУСЕФСУ.	2029 г.	254,5 млн. лв. ПНИИДИТ	12 функциониращи цифрови иновационни хъба

				<p>„Финансиране на проекти, успешно преминалите процедурата по селекция на ЕК и получили „Печат за високи постижения““. Конкретни бенефициенти по процедурата са 8 бр. ЕЦИХ, отличени с „Печат за високи постижения“ по програма „Цифрова Европа“.</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.2.2 Специфична препоръка 3

Да намали зависимостта от изкопаеми горива и да ускори прехода към енергия чрез по-бързо внедряване на възобновяеми енергийни източници, заедно с капацитет за съхранение, за да се подобри гъвкавостта на енергийната система. Да подсили инфраструктурата на електроенергийната мрежа и да подобри нейното управление чрез рационализиране на процедурите за свързване и чрез въвеждане на елементи на интелигентните мрежи. Да продължи да полага усилия за увеличаване на междусистемните връзки със съседните държави. Да ускори санирането на сградите с цел стимулиране на енергийната ефективност и справяне с енергийната бедност. Да насърчи новите съобразени с бъдещето решения в областта на районното отопление и устойчивия градски транспорт и да ускори развитието на железопътната инфраструктура. Да увеличи усилията на политиката, насочени към предоставянето и придобиването на умения и компетенции, необходими за екологичния преход.

☉ Обзор на изпълнението на политиката

В рамките на процеса по договаряне на глава REPowerEU на НПВУ са предложени проекти, които да подпомогнат препоръка 3 в частта *„Да подсили инфраструктурата на електроенергийната мрежа и да подобри нейното управление чрез рационализиране на процедурите за свързване и чрез въвеждане на елементи на интелигентните мрежи. Да продължи да полага усилия за увеличаване на междусистемните връзки със съседните държави.“* Към момента процеса по договаряне все още не е приключил.

Разработена е операция „Нови умения“ по ПРЧР 2021-2027 г., която е приета от Комитета за наблюдение на програмата. Тя цели подкрепа за човешките ресурси на предприятията за преодоляване на динамичните промени в производствата и за осъвременяване на знанията и уменията на заетите лица, вкл. тези в риск от загуба на работа, поради реструктуриране, закриване на неекологични дейности и др. Подкрепата дава възможности на предприятията да получат финансиране за специфични обучения, насочени вкл. към кръговата икономика и зеления преход, въвеждането на нисковъглеродни, ресурсно ефективни и безотпадни процеси и технологии и др., както и за обучения за придобиване на професионална квалификация, ключови компетенции, дигитални умения. Очаква се начало на реалното изпълнение през 2024 г.

☉ Оценка на изпълнението и евентуални рискове

При забавяне на преговорния процес с ЕК по глава REPowerEU и официалното одобряване на оценката на НПВУ съществува риск от забавяне на изпълнението.

Твърде късното одобрение на ПРР от страна на ЕК и спецификата на програмата (двухазен подбор на операциите и координирано изпълнение на мерките с още 5 програми) генерираха известно забавяне в старта на изпълнение на приоритетите, поради което реалното изпълнение на проекти за енергийна ефективност и устойчива градска мобилност ще може да стартира не по-рано от средата на 2024 г. Същевременно опитът от предишни програмни периоди показва, че подготовката и изпълнението на проекти в областта на градския транспорт е времеемък процес, което означава, че реален напредък с резултати по отношение на планираните индикатори вероятно ще може да бъде отчетен не по-рано от 2026 г.

Табл.: Мерки, адресиращи СП 3 от 2023 г.

Област на политика	Наименование на мярката	Информация относно предприети и планирани мерки					Очакван ефект, в т.ч. бюджетен	Показатели за ефект с текуща и целева стойност
		Кратко описание на мярката	Начална дата	Актуално състояние (към 31 октомври 2023 г.)	Предстоящи етапи в изпълнението на мярката до крайния срок на изпълнението ѝ (след 31 октомври 2023 г.)	Крайна дата		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Повишаване на уменията, необходими за екологичния преход	“Нови умения” Операция по ПРЧР 2021-2027	<p>Подкрепа за човешките ресурси на предприятията за преодоляване на динамичните промени в производствата и за осъвременяване на знанията и уменията на заетите лица, вкл. тези в риск от загуба на работа, поради реструктуриране, закриване на неекологични дейности и др.</p> <p>Подкрепата дава възможности на предприятията да получат финансиране за специфични обучения, насочени вкл. към кръговата икономика и зеления преход, въвеждането на нисковъглеродни, ресурсно ефективни и безотпадни процеси и технологии и др., както и за обучения за придобиване на професионална квалификация, ключови компетенции, дигитални умения.</p>	2023 г.	Разработена е операция по ПРЧР 2021-2027 г., която е приета от Комитета за наблюдение на програмата. Разработен е работен проект на документите, необходими за обявяване и кандидатстване по процедурата, които към 31.10.2023 г. са в етап на вътрешно съгласуване.	<p>Обявяване и набиране на проектни предложения.</p> <p>Оценка и сключване на договори.</p> <p>Изпълнение на проекти от предприятията.</p>	декември 2026 г.	50 млн.лв. От ПРЧР 2021-2027	38 000 участници (лица) получили квалификация

2 МЕРКИ, ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КОИТО Е НЕОБХОДИМО УСКОРЯВАНЕ НА УСИЛИЯТА

Област на политиката	Наименование на мярката	Отговорна институция
Увеличаване на публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като се вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) и други фондове на Съюза.	Пакет инвестиции в изпълнение на целите на REPowerEU, вкл. в НПВУ	МЕ
Инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници	Национална инфраструктура за съхранение на електрическа енергия от ВЕИ	МЕ
Използване на геотермална енергия за отопление или за отопление и охлаждане	Използване на геотермална енергия като ВЕИ	МЕ